

**UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE
ROLNIKÓW A TEORIE EKONOMII,
FINANSÓW I WYBORU PUBLICZNEGO**

WARSZAWA 2019

**UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE
ROLNIKÓW A TEORIE EKONOMII,
FINANSÓW I WYBORU PUBLICZNEGO**

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE ROLNIKÓW A TEORIE EKONOMII, FINANSÓW I WYBORU PUBLICZNEGO

**Redakcja naukowa
prof. dr hab. Jacek Kulawik**

**Autorzy:
prof. dr hab. Jacek Kulawik
dr inż. Joanna Pawłowska-Tyszko
dr inż. Michał Soliwoda**

WARSZAWA 2019

Prof. dr hab. Jacek Kulawik (ORCID nr 0000-0001-8731-1765,
dr inż. Joanna Pawłowska-Tyszko (ORCID nr 0000-0001-5232-3301)
oraz dr inż. Michał Soliwoda (ORCID nr 0000-0003-4207-4641)
są pracownikami naukowymi Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki
Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego.

Recenzent

dr Damian Walczak, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Korekta

Barbara Pawłowska

Redakcja techniczna

Leszek Ślipski

Projekt okładki

Leszek Ślipski

ISBN 978-83-7658-803-2

Nakład 220 egz., Ark. wyd. 13,93

Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB

ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa

tel.: (22) 505 44 44

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Spis treści

Wprowadzenie (J. Kulawik)	7
I Ubezpieczenia społeczne a system zabezpieczenia społecznego (J. Kulawik, J. Pawłowska-Tyszko, M. Soliwoda)	9
1. Podstawowe pojęcia i klasyfikacje	9
2. Modele zabezpieczenia społecznego i ubezpieczeń społecznych	34
3. Charakterystyka rodzajów ubezpieczeń społecznych	48
4. Ewolucja, formy i rozwój ubezpieczeń społecznych	52
II Ubezpieczenia społeczne rolników (J. Pawłowska-Tyszko, M. Soliwoda)	58
1. Powstanie, rozwój oraz typy ubezpieczeń społecznych rolników	58
2. Przegląd międzynarodowy	63
3. Pogłębiona charakterystyka rolniczego systemu ubezpieczeń w Polsce	80
4. Wsparcie budżetowe FER na tle FUS	87
III Ubezpieczenia społeczne w ekonomii (J. Kulawik, M. Soliwoda)	96
1. Spojrzenie przez pryzmat ekonomii behawioralnej	96
2. Mikroekonomiczne podstawy decyzji ubezpieczeniowych i emerytalnych	103
3. Wpływ na oszczędności prywatne	114
4. Kontekst wzrostu i rozwoju społeczno-ekonomicznego	135
5. Przypadek małej gospodarki otwartej	138
6. Efektywność i optymalizacja wielkości systemu ubezpieczeniowego	145
IV Miejsce ubezpieczeń społecznych w finansach (J. Kulawik, M. Soliwoda)	156
1. Usytuowanie problemu	156
2. Niedoskonałości rynków ubezpieczeniowych i ich następstwa	162
3. Trylemat fiskalny i reformowanie ubezpieczeń społecznych	172
4. Kwestia zadłużenia publicznego	177
5. Mechanizm mnożnika i akceleratora	182
6. Efekt wypychania i wpychania	190
7. Ubezpieczenia społeczne według OECD	197

V	Perspektywa teorii wyboru publicznego na ubezpieczenia społeczne (J. Kulawik)	207
1.	Podstawy teorii wyboru publicznego	207
2.	Przykłady modelowania polityczno-ekonomicznego w obszarze ubezpieczeń społecznych	214
	Podsumowanie (J. Kulawik, J. Pawłowska-Tyszko)	224
	Literatura	228